

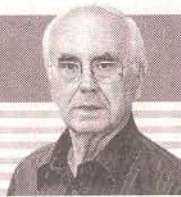
He llegit una breu informació que, d'entrada, m'ha sorprès: en les persones que tenen més de 100 anys, el risc

de patir un càncer és més petit que el que amenaça la resta de la població. Després he pensat que era lògic: un càncer és el creixement tumoral d'un teixit, i és natural que en una edat tan avançada ja no hi hagi creixements importants, sinó més aviat disminucions.

El càncer és una expansió incorrecta d'alguna part del cos, i aquesta expansió suposa un senyal de vitalitat. Una vitalitat descontrolada, i naturalment perillosa. Quan es te-

Petit observatori

JOSEP MARIA
Espinàs

Vida als 100
anys

nen 100 anys, l'empenta vital acostuma a ser, físicament, més reduïda. Aquesta debilitació de l'energia corporal és perfectament compatible, en alguns casos privilegiats, amb una conservació de les facultats intel·lectuals.

D'altra part, el vigor de l'organisme corporal disminueix i el procés de la vellesa s'assembla a aquells trens que van frenant quan s'acosten a l'estació d'arribada. Hi ha trens que s'avarien a mig camí, sense possibilitat d'una reparació que els permeti continuar. Sempre em sorprèn, i em dol, la mort d'algú que no ha pogut iniciar el trajecte de la vellesa.

Jo he conegut dues persones que havien salvat la muralla dels 100 anys. I no estaven castigades pel pas del temps gaire més que quan en tenien 80. És conseqüència de la genètica, s'ha dit. És probable. Aquests centenaris havien resistit petits i ocasionals contratemps físics, i els havien superat. N'hi ha que poden dir: «No he tingut cap problema seriós de salut. Abans agafava refredats, però ara ni això». Aquests privilegiats podrien recordar l'afirmació d'Amiel: «Saber envellir és l'obra mestra de la saviesa, i una de les parts més difícils del gran art de viure».

Amiel té raó, però sempre que les

circumstàncies vagin a favor. La voluntat pot topar amb la fatalitat. Hi ha, és cert, qui entra en una vellesa positiva sense haver seguit els consells: fumen, mengen el que volen, són sedentaris. Tot això és un risc, i gent encara relativament jove n'ha estat víctima. Però hi ha persones immunes a la norma. ¿La genètica, que diuen? ¿Hi influeix el psiquisme? La novel·la de **Jonas Jonasson** *L'avi de 100 anys que es va escapar per la finestra*, i va deixar la residència i es va embolicar en sorprenents aventures, presenta un divertit centenari que trenca tots els motllos. És com una metàfora que l'esperit vital no és exclusiu de cap edat. ≡